

Folk-
bildnings-
rådet

Budgetunderlag

2022-
2024

www.folkbildningsradet.se

FÖRORD

År 2020 har varit ett påfrestade år för hela samhället och för folkbildningen. Folkhögskolor och studieförbund har gjort stora insatser för att möta utmaningar de ställts inför och med rätt stöd och resurser är de beredda att göra mer för ett samhälle där människor blir sedda, känner tillit och är delaktiga. Utifrån sitt uppdrag har folkbildningen vilja, kompetens och kapacitet att spela en än större roll för såväl individers utveckling som i samhällsutvecklingen.

Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Folkbildningen utgör en rikstäckande arena som erbjuder alla mötesplatser och kanaler för sitt politiska, sociala och ideella engagemang.

Folkbildningen är också landets största kulturarena som ger människor i hela landet tillgång till kultur.

Genom att inkludera, föra människor samman och göra det möjligt att träffas och diskutera viktiga frågor så fungerar folkbildningen som ett kitt som stärker tilliten mellan människor, oavsett bakgrund. Detta stödjer, stabiliserar och utvecklar demokratin.

Folkbildningens verksamheter ska bidra till att stärka och utveckla demokratin. Folkbildningsrådet delar den bedömning som regeringen gör i sin budgetproposition för 2021 – att folkbildning har spelat en viktig roll i demokratins framväxt och fortsatt spelar en viktig roll i utvecklingen av vår demokrati.

Folkbildningen ska medverka till att fler människor kan påverka sin livssituation och delta i samhället. I sin budgetproposition för 2021 lyfter regeringen fram att folkbildningen är en viktig och växande aktör för människor med olika bakgrund och förutsättningar. Folkbildningsrådet konstaterar att under 2020 har andelen deltagare med särskilda behov ökat i folkhögskolan. Folkhögskolor och studieförbund gör stora insatser för att skapa delaktighet och möjlighet att påverka sin livssituation.

Folkbildningens verksamheter ska utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället. Folkhögskolan spelar en viktig roll för personer som av olika anledningar inte har funnit sig tillräta i eller fått sin utbildning tillgodosedd i andra utbildningssystem. Detta bekräftar

regeringen i sin budgetproposition för 2021 och uppmärksammar särskilt folkbildningens arbete för de med kortare formell utbildningsbakgrund och de som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Folkbildningen ska bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet. Regeringen konstaterar i sin budgetproposition för 2021 att studieförbundens verksamheter skapar möjligheter till kultur i hela landet och bidrar till att intresset för kulturlivet breddas samt förståelsen för både den egna och andras kulturer ökar. Folkbildningsrådet vill lyfta fram folkbildningen som kulturarena. Studieförbunden ger människor över hela landet möjlighet att ta del av och själva utöva kulturverksamheter. De 154 folkhögskolorna, som är spridda över hela landet, både utbildar i kulturyrken och förbereder för högre studier i kultur.

Folkbildningen kan och vill spela en än större roll för att hålla ihop samhället och motverka utanförskap. Behovet av kompetensutveckling och livslångt lärande ökar. Fler står utanför arbetsmarknaden och fler har behov av och söker sig till grund- och kompletterande utbildning. Folkhögskolor och studieförbund vill och kan ge fler människor möjlighet till grundutbildning, kompetensutveckling, personlig utveckling och ökade förutsättningar att bidra till samhällsutvecklingen.

Folkbildningen är till för alla och har ett särskilt uppdrag att nå ut till dem som inte själva söker sig till verksamheten. Att arbeta uppsökande för att nå människor som inte har självklar tillgång till kunskap och kultur är en angelägen uppgift.

I detta budgetunderlag redogör Folkbildningsrådet för de behov som finns i verksamheterna och de satsningar som behövs för att folkbildningen i ännu högre grad ska kunna bidra till de syften som staten har angett för sitt stöd.

Catharina Håkansson Boman

Maria Graner

Ordförande

Generalsekreterare

INNEHÅLL

Verksamhetsredovisning.....	7
Folkbildningsrådets samlade bedömning.....	7
Utvecklingsbehov 2022–2024	8
Folkhögskolan som utbildningsform	8
Folkhögskolans arbetsmarknadsuppdrag	12
Särskilda insatser	16
Bilaga 1: Statsbidrag per utbildningsplats på folkhögskola	20
Årsplats på folkhögskola.....	20
Bilaga 2: Folkhögskolas arbetsmarknadsuppdrag	24

SAMMANFATTNING

Med stöd av resultatredovisningen av folkbildningens insatser och identifierade utvecklingsområden föreslår Folkbildningsrådet att följande medel, utöver de som angetts i budgetpropositionen för 2021, anvisas 2022:

- 134 miljoner kronor till folkhögskolan för förstärkning av statsbidrag per årsplats.
- 40 miljoner kronor till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare (totalt 100 miljoner kronor).
- 100 miljoner kronor till en förlängning av den särskilda satsningen på folkhögskolans allmänna kurs och yrkesutbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå hösten 2022.
- 200 miljoner kronor till 2 000 nya platser vid folkhögskola.

Vidare föreslår Folkbildningsrådet att anslag till verksamheterna Särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande, Folkbildningsinsatser för att nå personer som är nya i Sverige eller som står längre ifrån utbildning och arbete, samt Svenska för föräldralediga lämnas även 2023–2024. Även den särskilda satsningen på folkhögskolans allmänna kurs och yrkesutbildningar föreslås fortsätta 2023–2024.

Folkbildningsrådet anser att folkhögskolans arbetsmarknadsuppdrag, Studiemotiverande folkhögskolekurs och Etableringskurs på folkhögskola även efter Arbetsförmedlingens reformering 2022 kan styras via regleringsbrevet till Arbetsförmedlingen. Om regeringen bedömer att detta inte är möjligt föreslår Folkbildningsrådet att förutsättningarna för att inrätta en ny studie- och yrkesförberedande kurs inom den ordinarie folkhögskoleverksamheten utreds.

Folkbildningsrådet vill även betona att folkhögskolorna är beredda att vara ett tydligt alternativ för ungdomar inom kommunens aktivitetsansvar och genomföra gymnasieutbildning på uppdrag av kommuner.

Slutligen föreslår Folkbildningsrådet att folkbildningsanslaget (ap. 1 anslag 14:1) justeras genom en pris- och löneuppräknings.

Verksamhetsredovisning

En samlad bild av den verksamhet som studieförbunden och folkhögskolorna genomför finns beskriven i Folkbildningsrådets årsredovisning med verksamhetsberättelse 2020, vilken inlämnades till regeringen den 22 februari 2021.

Folkbildningsrådets samlade bedömning

Riksdagens grundläggande motiv för statsbidrag till folkbildningen är att verksamheten bidrar till en demokratisk utveckling av samhället.

Riksdagens mål för folkbildningspolitiken är att *Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.*

Regeringen har fastställt fyra syften med statens bidrag till folkbildningen. Dessa är att:

- stödja verksamheter som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället och
- bidra till att bredda intresset för att öka delaktigheten i kulturlivet.

Folkbildningsrådet redovisar varje år till regeringen hur statens syften med stödet till folkbildningen har uppnåtts. Regeringen har, i riktlinjer för 2020 till Folkbildningsrådet, begärt att en fördjupad bedömning av demokratisyftet lämnas.

Folkbildningsrådets samlade bedömning 2020 kommer enligt regeringens riktlinjer till Folkbildningsrådet lämnas i en särskild rapport senast den 22 mars 2021.

Utvecklingsbehov 2022–2024

Nedan redovisar Folkbildningsrådet inom vilka områden som studieförbund och folkhögskolor är beredda att ta sig an ett större ansvar och nya uppgifter, samt vilka resurser som krävs för att säkerställa befintlig verksamhet och förverkliga nya ambitioner.

Folkhögskolan som utbildningsform

Sammanfattning

- 134 miljoner kronor bör anvisas till folkhögskolan för förstärkning av statsbidrag per årsplats.
- 100 miljoner kronor bör anvisas till förlängning hösten 2022 av de nya platser som tillkom hösten 2020 och löper till vårterminens slut 2022.
- 200 miljoner kronor bör anvisas till 2 000 nya platser vid folkhögskola.
- Regeringen bör tydliggöra folkhögskolan som alternativ till gymnasieskolan för unga inom kommunens aktivitetsansvar.

Folkhögskolan vill och kan

Folkbildningsrådet delar den bedömning som regeringen gör i sin budgetproposition för 2021, att folkhögskolan spelar en viktig roll för att utjämna de utbildningsklyftor som finns i samhället och att folkhögskolan är en viktig utbildningsform, inte minst för personer med funktionsnedsättning och de med kort utbildningsbakgrund.

Av de som i december 2020 var inskrivna på Arbetsförmedlingen saknar 80 000 personer en avslutad gymnasieutbildning. Utbildning blir en allt viktigare inträdesbiljett till arbetsmarknaden. Där det tidigare räckte med grundskola för att få tillgång till de allra enklaste jobben krävs nu minst en gymnasieexamen. Detta gör att det är ett måste för unga att skaffa sig en

utbildning. Även för nyanlända och utrikes födda som ännu inte har etablerat sig på arbetsmarknaden är folkhögskolan en viktig aktör.

Till folkbildningens centrala uppgifter hör att kompensera för brister i den vuxna befolkningens utbildningsbakgrund. Folkhögskolan erbjuder en ny chans för personer som av olika skäl inte fullföljt sina studier på grundskole- eller gymnasienivå.

Höjd ersättning per årsplats i folkhögskolan

Folkbildningsrådet ser positivt på att regeringen, i sin budgetproposition för 2020, avsatte medel för kvalitetshöjande insatser för att underlätta för folkhögskolan att bibehålla kvaliteten i undervisningen. Det är glädjande att regeringen har noterat de argument för ett ökat anslag som Folkbildningsrådet framfört i tidigare budgetunderlag. Folkbildningsrådet konstaterar dock att den ökning som aviserats, från 38 miljoner kronor 2021 till 70 miljoner kronor år 2022, är otillräcklig.

Under senare år har det skett stora förändringar i deltagargrupperna på folkhögskola. Andelen utrikes födda personer ökar inom folkhögskolan. Nästan hälften av deltagarna i allmän kurs är födda utomlands. Även andelen deltagare med funktionsnedsättning är fortsatt hög, särskilt inom folkhögskolans allmänna kurs. Framför allt är det deltagare med psykiska eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som har blivit fler. Det är tydligt att dessa förändringar ställer stora krav på lärarnas pedagogiska kompetens. Trots brist på resurser har folkhögskolan lyckats väl med att möta behoven hos dessa deltagargrupper.

Att folkhögskolan lyckas väl med sin uppgift beror på folkhögskolans pedagogik med mindre grupper, med hög lärartäthet, ofta med tillgång till internat och med en i övrigt genomtänkt pedagogisk miljö. Detta är resurskrävande.

Redan före pandemin hade folkhögskolorna en ekonomiskt ansträngd situation. Folkbildningsrådet har i flera år signalerat att folkhögskolorna behöver ett utökat statsbidrag för att fullgöra sitt utbildningsuppdrag och under 2020 har den ekonomiska situationen drastiskt förvärrats för många av folkhögskolorna. Ett år utan konferensgäster är en mycket stor ekonomisk påfrestning för många folkhögskolor. När pandemins restriktioner nu fortsätter blir läget allt mer ansträngt.

Under 2020 har Folkbildningsrådet i flertalet underlag till Utbildningsdepartementet redogjort för att folkhögskolornas intäktsbortfall 2020 inte kommer att kunna kompenseras med de generella

statliga stödinsatserna och kostnadsreducerande åtgärder. En omfattande omställning kan komma att krävas. Folkhögskolor har redan påbörjat åtgärder såsom att göra sig av med lärare, lokaler och olika funktioner.

Efter pandemin finns stora förväntningar på att folkhögskolorna ska leverera utbildningar, inte minst som arbetsmarknadsåtgärder. Behovet av folkhögskolans insatser är större än någonsin.

Underlag för äskandet redovisas i bilaga 1.

Utökade platser på folkhögskola

Regeringen har under våren 2020 utökat antalet platser i folkhögskolan. Satsningen är en del i åtgärder som görs för att ge människor goda möjligheter att utbilda sig eller byta yrke i spåren av coronapandemin. Under perioden höstterminen 2020 till vårterminen 2022 kommer därmed ytterligare 2 000 personer att kunna utbilda sig såväl inom allmän kurs som i yrkesutbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå. Folkhögskolorna har visat ett stort intresse för att bidra i satsningen och ansökte inför starten i augusti 2020 om mer än dubbelt så många platser än vad som tilldelats. Folkhögskolorna har rapporterat att cirka 1 500 personer har deltagit i dessa kurser. Folkbildningsrådet har dock noterat en viss underrapportering då ett 10-tal folkhögskolor felaktigt har rapporterat deltagare på den ordinarie allmänna och särskilda kursen.

Folkbildningsrådets bedömning är att antalet yrkesutbildningar på folkhögskolan kan öka betydligt i hela landet. Folkhögskolan kan med sin friare pedagogik och flexibilitet i kursutformning anpassa yrkesutbildningarna till såväl deltagarnas förutsättningar som arbetsmarknadens efterfrågan. I en stundande lågkonjunktur och med en stor grupp utrikes födda som inte har etablerat sig på arbetsmarknaden är folkhögskolorna beredda att spela en än större roll i arbetsmarknadspolitiken.

Folkbildningsrådet konstaterar att trycket på utbildningsplatser vid folkhögskolan är fortsatt högt. Många folkhögskolor vittnar om att de under hösten 2020 inte har haft möjlighet att ta emot alla sökande. Dessutom har Arbetsförmedlingen anvisat fler personer till Studiemotiverande folkhögskolekurs och antalet deltagare som fullföljt kursen är det högsta sedan 2013. En stor andel av de som har genomfört Studiemotiverande folkhögskolekurs önskar fortsätta sin utbildning på folkhögskola. För att folkhögskolan ska kunna ta emot ett ökat antal deltagare som har stort behov av att komplettera tidigare studier behövs

fler utbildningsplatser. Nya platser behöver vara fullfinansierade av staten eftersom regionerna under senare år inte har haft möjlighet att öka regionbidragen i takt med tidigare utbyggnaden av platser i folkhögskola. Ett förhållande som Folkbildningsrådet uppfattat gäller även framöver.

Unga som varken arbetar eller studerar

I Sverige är det närmare 150 000 unga som varken arbetar eller studerar. För att kunna få goda levnadsvillkor och makt att påverka och forma sin framtid krävs att man etableras på arbetsmarknaden.

Folkbildningsrådet samverkar med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) som har fått i uppdrag att samordna regeringens satsning på att analysera och utveckla ett nationellt samordnat stöd till unga som varken arbetar eller studerar. Inom ramen för det arbetet har MUCF konstaterat behov av att öka folkhögskolans roll för denna grupp.

I rapporten *Ett långvarigt utanförskap. Olika utmaningar för unga som varken arbetar eller studerar* visar MUCF att var tionde ung person någon gång hamnar i ett långvarigt utanförskap. Unga som hoppar av gymnasiet, lever med psykisk ohälsa, sjukdom eller har en funktionsnedsättning löper störst risk att aldrig få ett arbete eller kunna studera.

Coronapandemin riskerar att leda till att ännu fler unga hamnar utanför studier och arbete, då både distanseringen och arbetslösheten ökar.

Folkhögskolan når, både i allmän kurs och i arbetsmarknadsuppdraget Studiemotiverande folkhögskolekurs, många som står långt från samhället och är därmed en viktig aktör för unga som varken arbetar eller studerar.

För många som hamnat i utanförskap kan folkhögskolan vara en vändpunkt, en väg vidare. För unga som är studieovana eller som tidigare inte fått rätt förutsättningar att tillgodogöra sig studier är folkhögskolans individanpassade bemötande och pedagogik många gånger avgörande.

Rapporten *Uppföljning av allmän kurs på folkhögskolan*, från SCB visar goda resultat för folkhögskolans förmåga att förbereda deltagare för fortsatta studier. Totalt går sex av tio deltagare på allmän kurs vidare till att studera på högskola eller universitet. Rapporten visar också att deltagarna ger goda omdömen för folkhögskolans pedagogik och metoder och förmåga att möta människor utifrån deras egna förutsättningar. Två av tre deltagare anger att de fått de förkunskaper som krävs för att studera vidare. Särskilt utmärkande är det att många anser att de på folkhögskola lärt sig ta ansvar för sina egna studier och att arbeta självständigt.

Folkhögskolorna är beredda att, på uppdrag av kommunerna ta emot fler ungdomar inom ramen för kommunens aktivitetsansvar.

Folkhögskolans arbetsmarknadsuppdrag

Sammanfattning

- Att i regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Arbetsförmedlingen regleras att efter rekvisition från Folkbildningsrådet får bidrag lämnas till förberedande insatser i form av folkhögskoleutbildning samt till särskilt anpassade utbildningar på folkhögskolor som anordnas för nyanlända som omfattas av etableringsprogrammet.
- Om regeringen bedömer att den skrivning som sedan 2010 funnits i regleringsbrevet till Arbetsförmedlingen inte är förenlig med reformeringen av Arbetsförmedlingen föreslår Folkbildningsrådet att förutsättningarna för att inrätta en ny studie- och yrkesförberedande kurs inom ordinarie folkhögskoleverksamheten utreds.

Studiemotiverande folkhögskolekurs

Sedan 2010 har Folkbildningsrådet och Arbetsförmedlingen tecknat avtal om Studiemotiverande folkhögskolekurs. Under denna period har hela 43 000 personer genomfört kursen.

Studiemotiverande folkhögskolekurs är en tre månader lång kurs för arbetssökande som saknar gymnasiebehörighet och är inskrivna på Arbetsförmedlingen. Insatsen har från start styrts av regleringsbrevet till Arbetsförmedlingen och bygger på ett samarbete mellan Folkbildningsrådet och Arbetsförmedlingen samt mellan folkhögskolor och lokala arbetsförmedlingskontor. Studiemotiverande folkhögskolekurs är således inte en upphandlad verksamhet utan ett regeringsuppdrag som bygger på ett gemensamt åtagande. Folkbildningsrådet anser att detta förfaringsätt borde kunna fortsätta även efter att reformeringen av Arbetsförmedlingens planeras vara genomförd hösten 2022.

Under 2020 har efterfrågan på Studiemotiverande folkhögskolekurs ökat. För att kunna erbjuda fler personer att delta i kursen har Folkbildningsrådet och Arbetsförmedlingen tecknat ett tilläggsavtal som möjliggjort fler platser 2020 och 2021.

Verksamheten visar mycket goda resultat. Drygt hälften av de som gått en Studiemotiverande folkhögskolekurs läser vidare inom folkhögskola, på komvux med en omfattning på minst 50 procent eller på sfi.

Folkbildningsrådet har under insatsens tid gjort fyra deltagarundersökningar som visar att sju av tio blev motiverade till fortsatta studier, att drygt hälften har fått ökat självförtroende och att nio av tio skulle rekommendera sina vänner att delta i en Studiemotiverande folkhögskolekurs.

För deltagare i en Studiemotiverande folkhögskolekurs sker en markant minskning (en av fyra) av att stå utanför arbetsmarknaden jämfört med innan folkhögskolestudierna enligt SCB:s studie om vuxenutbildningens kompensatoriska effekter.

Utöver de som läser vidare, oavsett skolform, uppger Arbetsförmedlingen att ytterligare 13 procent kommit i arbete inom ett år efter avslutad Studiemotiverande folkhögskolekurs.

Etableringskurs på folkhögskola

Etableringskurs på folkhögskola startade 2014 och omfattar heltid i sex månader och innehåller studier i det svenska språket samt förberedande och orienterande insatser. Sedan starten har drygt 23 000 personer genomfört kursen. Även denna insats regleras via regleringsbrevet till Arbetsförmedlingen samt i avtal mellan Arbetsförmedlingen och Folkbildningsrådet.

Syftet med utbildningen är att deltagare efter avslutad kurs ska ha stärkt sina möjligheter att studera inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande eller gymnasial nivå, eller motsvarande utbildning inom folkhögskola samt särskild utbildning för vuxna, eller att få ett arbete.

Folkbildningsrådet har i hemställan om förordningsändringar (januari 2020) påtalat att Arbetsförmedlingen i ökad utsträckning bör anvisa personer till utbildning på folkhögskola.

Arbetsförmedlingen har konstaterat att nyanlända med kort utbildning deltar i vuxenutbildning i mindre utsträckning än de med längre utbildning. Detta trots att deltagandet har ökat under de senaste åren, framför allt bland nyanlända med förgymnasial utbildning.

Folkbildningsrådet menar att Etableringskurs på folkhögskola är en underutnyttjad insats som bland annat möter de behov som Statskontoret lyfter fram i sin analys om hur Arbetsförmedlingen har genomfört det nya

regelverket och om det har gjort att myndigheten kan arbeta mer flexibelt och effektivt med uppdraget. Folkhögskolorna har en större kapacitet och planerar för fler platser än vad Arbetsförmedlingen anvisar till. Den stora flexibiliteten i anpassning efter deltagarnas erfarenheter och behov medger även en ökad målgrupp gällande utbildningsbakgrund och mål.

En styrka med att erbjuda nyanlända invandrare med kort utbildningsbakgrund att läsa Etableringskurs på folkhögskola är möjligheten till en sömlös sammanhållen utbildning och en utbildningsplan med det innehåll som passar de individuella behoven. Efter kursen kan deltagaren gå vidare till sfi-undervisning på folkhögskola och därefter till allmän- eller yrkesinriktad kurs.

En stor del av de som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen erbjuds deltagande i det arbetsmarknadspolitiska programmet Jobb- och utvecklingsgarantin (JOB). I september 2020 var drygt 80 000 personer inskrivna i detta program. Över 40 000 av dessa har tidigare varit inskrivna i det tvååriga Etableringsprogrammet. För stor del av dem som skrivs in i JOB efter genomgången etableringsprogram kvarstår behovet av både studier i svenska språket och förberedande insatser innan sökande är redo att påbörja en yrkesutbildning eller har förutsättningar att matchas mot arbete eller reguljär utbildning. Folkbildningsrådet bedömer att sökande från denna grupp skulle öka sina möjligheter genom att få möjlighet att delta i Etableringskurs på folkhögskola. Folkbildningsrådet har i en hemställan om förordningsändring gällande förordningen (2000:634) om förberedande insatser inom arbetsmarknadspolitiska program uppmärksammat regeringen på behov av regelförändringar i syfte att underlätta för utrikes födda som är arbetsökande att få en chans att förbättra sina förutsättningar på arbetsmarknaden.

Samarbete med Arbetsförmedlingen

Studiemotiverande folkhögskolekurs och Etableringskurs på folkhögskola är regeringsuppdrag och inte en upphandlad insats. Därmed följer den inte Arbetsförmedlingens rutiner som används vid upphandlad verksamhet, så som systemstöd och prioritering av insatser. I praktiken innebär det att systemstödet inte kan användas fullt ut för anvisningar till folkhögskoleinsatserna. Istället måste kontakten mellan folkhögskolans personal och arbetsförmedlaren ske via telefon och e-post. För att detta ska fungera i praktiken krävs upparbetade relationer mellan folkhögskola och Arbetsförmedling. Detta problem har Folkbildningsrådet tagit upp med Arbetsförmedlingen.

Under 2020 har Arbetsförmedlingen beslutat att Studiemotiverande folkhögskolekurs är en prioriterad insats inom jobbgarantin för ungdomar. Detta är självfallen mycket positivt men Folkbildningsrådet anser att ovan redovisade systemfrågor snarast behöver få en lösning så att folkhögskolor kan fortsätta bedriva verksamheten så effektivt som möjligt.

I sin återrapport *Vissa förutsättningar inför reformeringen av arbetsförmedlingen* till regeringen den 1 november 2019 gjorde Arbetsförmedlingen bedömningen att regelverken för utbildningsplikt och folkhögskolekurserna inte är harmoniserade. Detta försvårar Arbetsförmedlingens möjligheter att anvisa till folkhögskolor som inte motsvarar reguljär utbildning. Arbetsförmedlingen rekommenderar därför att studiemotiverande och förberedande kurser samt etableringskurser på folkhögskola bör kunna ges inom ramen för 14 § i förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, den så kallade utbildningsplikten, även om de inte utgör reguljär utbildning. Folkbildningsrådet delar denna uppfattning.

Studie- och yrkesförberedande folkhögskolekurs

I budgetunderlaget för 2021–2023 föreslog Folkbildningsrådet, efter initiativ från Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO) och Offentligägda folkhögskolorsintresseorganisation (OFI), att en ny reguljär kursform skulle skapas inom folkhögskolan vid sidan om nuvarande allmän och särskild kurs. Målgrupp skulle vara de som saknar gymnasial utbildning och befinner sig långt från arbetsmarknaden. Även nyanlända eller invandrare med brister i svenska språket är en viktig målgrupp. Kursen skulle i första hand vända sig till personer inskrivna på Arbetsförmedlingen eller personer som uppbär försörjningsstöd hos kommunerna.

Arbetslösa som saknar en gymnasieutbildning är i stort behov av en fungerande, sammanhängande utbildningskedja. Folkhögskolan är beredd att ta ett större ansvar för att gruppen arbetslösa utan gymnasieutbildning blir en del i ett sammanhängande utbildningssystem så att de utan studieavbrott kan slussas vidare till en fullständig gymnasieutbildning.

Efter den förberedande kursen kan folkhögskolan erbjuda såväl allmän gymnasieutbildning som specifika yrkesutbildningar som motsvarar arbetsmarknadens behov. För gruppen nyanlända kan den förberedande kursen innebära att de omedelbart kan gå vidare till sfi och sedan vidare till

Förslaget utvecklas i bilaga 2.

Särskilda insatser

Sammanfattning

- 40 miljoner kronor till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare utöver aviserat anslag 2022, totalt 100 miljoner kronor samt fortsatt anslag på denna nivå även åren 2023–2024.
- 40 miljoner kronor till svenska för föräldralediga även åren 2023–2024.
- 50 miljoner kronor till folkbildningsinsatser för att nå personer som är nya i Sverige eller som står långt ifrån utbildning och arbete, även åren 2023–2024.

Verksamhet för asylsökande och vissa nyanlända invandrare

I budgetpropositionen för 2021 har regeringen aviserat 60 miljoner kronor för 2022 till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare.

Med anledning av coronapandemin har redan minskande nivåer av asylsökande blivit ännu lägre. Samtidigt planerar Migrationsverket att stänga ett flertal asylmottagningar. Flera av anordnarna vittnar om att det blir alltmer besvärligt att nå nya deltagare i målgruppen. Den verksamhet som görs har dock stor betydelse för deltagarna, det framgår av både Statskontorets rapport och Folkbildningsrådets uppföljning av anordnarna och verksamheten.

Asylverksamheten hos studieförbund och folkhögskolor kommer fortsatt att kunna ha en viktig funktion som en del i det samlade asylmottagandet och bör därför permanentas. Sammantaget bedöms 100 miljoner kronor vara en rimlig nivå för att upprätthålla en grundverksamhet inom folkbildningen för målgruppen asylsökande.

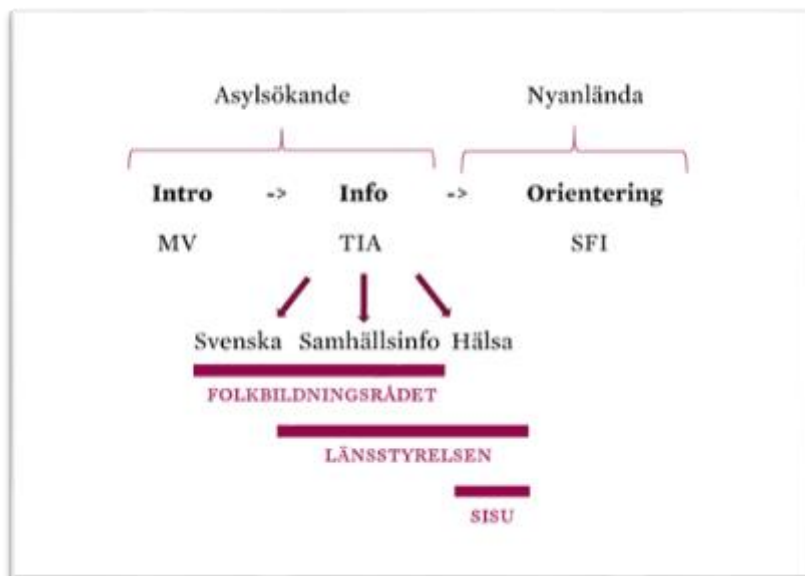
Under perioden 2018–2019 nådde studieförbunden totalt 34 procent av målgruppen. Under 2020 har det blivit svårare att nå nya deltagare med verksamhet. Dels på grund av pandemin, dels för att det är svårare att nå de som har eget boende än de som har anläggningsboenden.

Migrationsverkets planeringsantagande för 2020 var 13 500 asylsökande, vilket är det lägsta sedan millennieskiftet, på grund av pandemin. Planeringsantagandet för 2021 är 18 000 asylsökande. En omständighet som

bidrar till osäkra prognoser är att den tillfälliga lagen går ut i juli 2021, varpå utlänningslagen återinträder, alternativt att lagförslagen i Migrationskommitténs betänkande antas.

Flera aktörer har delvis överlappande uppdrag gentemot asylsökande och nyanlända. Det ställer krav på dialog för att maximera nyttan och utfallet av de olika insatserna.

Länsstyrelserna har i budgetpropositionen för 2021 fått en förstärkning av TIA-bidraget med 60 miljoner kronor, vilket därmed uppgår till totalt 98 miljoner kronor. Det är medel som folkbildningens aktörer redan idag söker i stor utsträckning och använder för verksamhet som kompletterar Svenska från dag ett och Vardagssvenska.

Migrationsverket har fått ett nytt uppdrag att ta fram en obligatorisk svenska- och samhällsintroduktion som ska ersätta nuvarande introduktion. Den obligatoriska samhällsintroduktionen ska omfatta 2–3 heldagar. Den beräknas kunna starta tidigast hösten 2021.

Folkbildningens asylverksamheter har på många håll bidragit till ett stärkt regionalt samarbete med Migrationsverket och Länsstyrelserna, något som underlättar även för andra möjliga samarbeten. Folkbildningsrådet vill få möjligheten att undersöka på vilket sätt folkbildningen skulle kunna bidra till den nya introduktionen, där exempelvis studieförbunden skulle kunna utgöra potentiella utförare på Migrationsverkets uppdrag. Ett annat scenario vore för studieförbunden och folkhögskolorna att fånga upp deltagare för vidare studier i folkbildningens ordinarie utbud, efter genomgången introduktion i Migrationsverkets egen regi.

Folkbildningsinsatser för att nå personer som är nya i Sverige eller som står längre ifrån utbildning och arbete

Under perioden 2018–2020 har studieförbunden fått särskilda medel anvisade för uppsökande och motiverande studieförbundsinsatser riktade till utrikes födda kvinnor. Syftet med insatserna är att nå personer som står långt ifrån utbildning och visa på olika vägar till studier. Sysselsättningen bland denna grupp är alltför låg och många har behov av utbildningsinsatser.

Med utgångspunkt i Statskontorets utvärdering av verksamheten samt studieförbundens egen återrapportering kan det konstateras att den främsta effekten för deltagarna har varit att verksamheten bidragit till att bryta deras isolering, främja större grad av självständighet, samt utveckling av deltagarnas kunskaper i det svenska språket. Då många deltagares väg till vidare studier och arbete är lång är dessa steg ett första på vägen. I studieförbundens återrapporteringar till Folkbildningsrådet syns att ett stort utvecklingsarbete gjorts sedan 2018 för att verksamheten ska bidra till att fler deltagare kommer vidare i studier och arbete. Under de tre år verksamheten funnits har studieförbunden utvecklat sin samverkan med externa aktörer såsom kommun, folkhögskolor, kommunal vuxenutbildning och SFI, Arbetsförmedlingen.

Regeringen har i sin budgetproposition för 2021 gjort bedömningen att behovet av fortsatta insatser för denna och andra angelägna grupper är fortsatt stora och resurskrävande. För perioden 2021–2022 har därför 50 miljoner kronor per år avsatts.

Då målgruppen för denna verksamhet sannolikt kan räknas i tiotusental och att deltagarnas behov av längre insatser är stort bedömer Folkbildningsrådet att satsningen bör fortsätta för att verksamheten ska komma stor del av målgruppen till nytta.

Svenska för föräldralediga

I budgetpropositionen för 2020 avsatte regeringen 10 miljoner kronor till studieförbunden i syfte att de skulle erbjuda studier i svenska för utrikes födda som är föräldralediga. Anslaget utökades till 40 miljoner kronor 2021 och 2022.

Syftet med insatsen är att utrikes födda föräldralediga, särskilt kvinnor, utvecklar sina kunskaper i svenska språket. Målgruppen för insatserna är

personer som på grund av omsorg av barn inte har möjlighet att delta i studier i svenska, särskilt sfi.

Trots svårigheter att arbeta uppsökande under pandemin 2020 nådde studieförbunden 1 134 unika deltagare. Insatser har under året gjorts för att hitta deltagarna genom kontakter med externa aktörer som kommer i kontakt med målgruppen, exempelvis föreningar och Arbetsförmedlingen. Coronapandemin har starkt påverkat studieförbundens möjligheter att arbeta uppsökande och starta ny verksamhet.

I sin återrapportering till Folkbildningsrådet beskriver studieförbunden att utöver utveckling av kunskaper i det svenska språket har verksamheten även bidragit till ökad självständighet, ökade sociala kontakter och att deltagarna fått kunskap om möjliga studievägar och arbetsmarknaden. Studieförbunden beskriver att en betydande del av deltagarna är personer, framför allt kvinnor, med flera barn, som bott i Sverige i relativt många år, men inte deltagit i undervisning i svenska på grund av att de varit föräldralediga. Personer inom denna målgrupp faller mellan stolarna i det ordinarie utbildningssystemet, och deras väg till vidare studier och arbete blir längre. Folkbildningsrådet bedömer att denna insats är till stor nytta för personer som annars inte har tillgång till språkundervisning, och att det därför krävs fortsatta insatser för att verksamheten ska komma målgruppen till nytta.

Bilaga 1: Statsbidrag per utbildningsplats på folkhögskola

Årsplats på folkhögskola

Nivån på statsbidraget för en årsplats i folkhögskolan har diskuterats under en längre tid. Det är Folkbildningsrådets bestämda uppfattning att folkhögskolan behöver ett tillskott för att klara sitt uppdrag framöver. Detta har framförts under flera år i de budgetunderlag som lämnats till regeringen.

Till en årsplats på folkhögskola avsätts mellan 60 000 och 76 000 kronor i statsbidrag. De olika beloppen beror bland annat på om platsen är kopplad till de beslut om utökning av folkhögskolan som fattats eller inte. För de utökningar som gjordes 2016 och 2018 anslogs det högre beloppet. I budgetunderlaget för 2021–2023 äskade Folkbildningsrådet 166 miljoner kronor i ökat anslag till folkhögskolorna för att kunna höja ersättningen till 76 000 kronor per årsplats. I budgetpropositionen för 2021 har regeringen aviserat en ökning av medel för kvalitetsstärkande insatser i folkhögskola med 32 miljoner kronor, från 38 till 70 miljoner kronor. Det innebär att behov av tillskott i denna del beräknas till 134 miljoner kronor för år 2022.

Folkhögskolans statsbidrag per elev motsvarar inte ens de billigaste gymnasieprogrammen trots att sammansättning av deltagare och folkhögskolans pedagogik skulle kräva ett betydligt högre stöd.

Kostnader för olika utbildningsformer

Kommunal skolpeng

Att jämföra vad olika kommuner betalar i skolpeng ger tyvärr ingen rättvisande bild då det finns många olika modeller för hur skolpengen kan räknas fram. En del kommuner väljer att ha olika belopp för olika årskurser medan andra har ett genomsnittligt belopp per skolform. En del väljer att utge ersättningen som ett grundbelopp plus extra ersättning baserad på

socioekonomiska faktorer. Beloppen kan också variera beroende på om skolan får resurser i form av så kallade fria nyttigheter alltså saker som skolorna inte behöver betala för.

Enligt statistik från Skolverket kostade dock en svensk grundskoleelev 2018 i genomsnitt drygt 115 000 kronor, medan en gymnasieelev kostade drygt 126 000 kronor. Summor varierar stort beroende på både utbildningsort och huvudman. Mest lägger kommuner i storstadsområdena på sina elever, eftersom skolorna där ofta har högre löne- och lokalkostnader att täcka. Detta är en ökning för gymnasiet del på tio år med 36 procent. Ökningen tar inte hänsyn till inflationen som under de perioden varit 9,2 procent. Detta gör att samhällets kostnader för gymnasiet ökat kraftigt.

Under 2017–2019 har kommunerna kunnat ta del av flertalet riktade statsbidrag och som på olika sätt syftat till att stödja socioekonomiskt utsatta områden. Motsvarande bidrag har inte kommit folkhögskolan till del.

Riksprislistan från Skolverket

Skolverket fastställer årligen en riksprislista i de fall en elev på gymnasiet antagits till en utbildning som den egna kommunen inte erbjuder.

Enligt riksprislistan för 2021 ligger kostnaden för en årsplats i gymnasiet från som lägst 81 700 kronor till som mest 247 700 kronor exklusive måltider. Bland de gymnasieprogrammen med lägst ersättning per elev finns naturvetenskapsprogrammet (89 700 kr), humanistiska programmet (86 200 kr), samhällsvetenskap (83 400 kr) och ekonomiprogrammet (81 700 kr). Medianen för alla gymnasieprogram år 2020 var 123 300 kronor per årsplats. Motsvarande årsplats i gymnasiesärskolan var 365 500 kronor exklusive måltider.

Folkhögskolan

När riksdagen i budgetpropositionen beslutade att utöka folkhögskolan med 3 000 platser 2016 och ytterligare 5 000 platser 2018 höjdes statsbidraget för dessa årsplats i etapper. För de 5 000 nya platserna anslogs 76 000 kronor per plats. Statsbidraget för en årsplats på folkhögskola 2021 är i snitt cirka 71 000 kr vilket inkluderar språkstöd och förstärkningsbidrag. Till detta tillkommer bidrag från regionerna som ser olika ut över landet.

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, fattar beslut om en rekommenderad nivå för mobilitetsstödet till folkhögskola.

Rekommendationen är 25 procent av statsbidraget. När regeringen utökade antalet platser till folkhögskolan år 2016 och 2018 ökades inte bidragen från regionerna i samma takt. Det gäller såväl mobilitetsstödet som bidrag till folkhögskolor inom den egna regionen. I många regioner höjdes inte anslaget utan avsatt summa delades på ett högre antal platser vilket fick till konsekvens att det ökade statsbidraget resulterade i fler platser med en lägre total ersättning per årsplats.

Sett över tid har statsbidraget per årsplats ökat från 61 000 kronor 2008 till 71 000 kronor för 2021. Detta motsvarar en ökning med 16 procent. Alltså långt ifrån de 36 procent som kostnaderna för gymnasieskolan har ökat de senaste 10 åren.

Folkhögskolans deltagare

Folkhögskolans allmänna kurs hade 22 208 deltagare under 2020.

Majoriteten av eleverna är 20–24 år gamla. Av deltagare i allmän kurs läste 27 procent på grundskolenivå och 72 procent på gymnasienivå. Nära hälften (49 procent) av deltagarna i allmän kurs är utrikes födda. Av deltagarna i allmän kurs har 34 procent en funktionsnedsättning. Av dessa deltagare var 61 procent yngre än 25 år. Vidare har antalet deltagare med tidigare kort utbildning ökat.

Deltagarstrukturen på folkhögskola har förändrats. Antalet deltagare med behov av särskilt stöd på grund av svårigheter i svenska språket har ökat kraftigt. Från år 2014 till år 2020 har översökning av resurser för språkligt stöd ökat från 11,8 till 72,8 procent. Det är tydligt att nivån på statsbidraget inte möter behoven.

Sett över tid har antalet deltagare med funktionsnedsättning inom allmän kurs ökat. Det är framförallt deltagare med neuropsykiatriska funktionsnedsättning som blivit fler. Folkbildningsrådet fördelade del av statsbidraget som ett förstärkningsbidrag. Folkhögskolorna ansöker om denna del av statsbidraget hos oss. För 2020 hade vi endast möjlighet att täcka 74 procent av bidragsgrundande kostnader med tillgängliga medel i förstärkningsbidraget.

För att klara sitt pedagogiska uppdrag är folkhögskolan beroende av andra intäkter som konferensverksamhet och att genomföra vinstdrivande arbetsmarknadsutbildning. En förhållande som har gjort många folkhögskolor särskilt sårbara under coronapandemin. Något som

Folkbildningsrådet i flertalet rapporter under 2020 har redovisat till Utbildningsdepartementet.

Sammanfattningsvis når folkhögskolan i hög grad deltagare med behov av att ta igen det som andra utbildningsformer inte har lyckats med. Ett viktigt mål med folkbildningen och folkhögskolan är att utjämna utbildningsklyftor och höja utbildningsnivån i samhället. Genom utbildningen på folkhögskola får många deltagare möjlighet att studera vidare. För att fortsatt klara detta uppdrag krävs rimliga förutsättningar varför ersättningen per årsplats i folkhögskola behöver höjas till 76 000 kronor. Den ökning av anslaget som vi äskar motsvarar resurser till 2 200 årsplatser. Detta är alltså den potentiella minskningen av folkhögskolans totala deltagarkapacitet som skulle vara nödvändig för att nå en ersättningsnivå som motsvarar behoven givet hur deltagargruppen ser ut. Om statsbidraget inte höjs i enlighet med vårt äskande kommer vi att behöva överväga att minska antalet årsplatser på folkhögskola.

Bilaga 2: Folkhögskolas arbetsmarknadsuppdrag

Arbetsförmedlingen reformeras

Regeringen tidsplan för reformeringen har förtydligas och justeras. Reformen skjuts fram ett år. Det huvudsakliga regelverket kommer att beslutas under mandatperioden för ikraftträdande under slutet av 2022.

Regeringen har konstaterat att Arbetsförmedlingen behöver reformeras för att på ett bättre sätt ge stöd till arbetslösa och möjliggöra för fler arbetsgivare att hitta rätt kompetens. Arbetsmarknadspolitiken ska fortsatt vara statlig och nationellt sammanhållen, men Arbetsförmedlingens roll förändras. Matchande och rustande insatser ska i huvudsak utföras av fristående aktörer, inklusive ideella aktörer. Delar av Arbetsförmedlingens nuvarande verksamhet kommer att fortsätta

Folkbildningsrådet gör bedömningen att det krävs flertalet insatser och beslut för att Arbetsförmedlingen i ökad utsträckning ska kunna hänvisa personer till utbildning på folkhögskola. Det handlar dels om förordningsändringar, dels om förändrade anvisningsrutiner inom Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen har i sin rapport *Vissa förutsättningar inför reformeringen av Arbetsförmedlingen* till regeringen den 1 november 2019 rekommenderat regeringen att den verksamhet som idag erbjuds av folkhögskolorna via uppdragsutbildningar kommer att behöva integreras i den reguljära utbildningen. Arbetsförmedlingen har gjort bedömningen att en samlad vuxenutbildning (kommunerna och folkbildningen) leder till bättre resursutnyttjande och en tydligare struktur för den enskilde individen. En samlad reguljär utbildning möjliggör också för en ändamålsenlig samverkan med folkbildningen, fristående aktörer, kommuner och Arbetsförmedlingen. Vidare bedömer Arbetsförmedlingen att regelverken för utbildningsplikt och folkhögskolekurserna inte är harmoniserade vilket försvårar Arbetsförmedlingens möjligheter att anvisa till folkhögskolekurser som inte motsvarar reguljär utbildning. Arbetsförmedlingen rekommenderar därför att studiemotiverande och

förberedande kurser samt etableringskurser på folkhögskola bör kunna ges inom ramen för 14 § i förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, den så kallade utbildningsplikten, även om de inte utgör reguljär utbildning. Folkbildningsrådet delar denna uppfattning.

Vidare anser Folkbildningsrådet att det ska vara möjligt för Arbetsförmedlingen att direkt efter en arbetsmarknadspolitisk bedömning anvisa till folkhögskola i form av allmän kurs, Studiemotiverande folkhögskolekurs eller Etableringskurs på folkhögskola. Folkbildningsrådet anser därför att 30 § i förordningen (2000:634) om förberedande insatser inom arbetsmarknadspolitiska program, om individuellt anpassade förberedande insatser, bör ange att en sådan insats kan bestå av Etableringskurs på folkhögskola. Detta har Folkbildningsrådet framfört i en hemställan till Arbetsmarknadsdepartementet.

Dagens system med årliga avtal mellan Arbetsförmedlingen och Folkbildningsrådet har de senaste åren visat sig ha vissa brister. Dels har det ifrågasatts om avtalet är tillräckligt för att Arbetsförmedlingen ska kunna anvisa deltagare till folkhögskolan utan att upphandla utbildningarna i konkurrens med andra aktörer. Dels har förändringarna inom Arbetsförmedlingen sedan 2019 tillsammans med tolkningen av bestämmelserna för utbildningsplikten påtagligt påverkat de lokala kontorens möjligheter att anvisa deltagare till såväl Studiemotiverande folkhögskolekurs som Etableringskurs på folkhögskola.

Folkhögskolan har visat sig ha kapacitet och flexibilitet att snabbt svara upp mot nya behov och efterfrågan. Det förutsätter dock att det finns stabilitet och långsiktighet i de nya åtagandena. Upphandling och LOV-system har visat sig vara svårt att tillämpa på folkhögskola.

Studie- och yrkesförberedande kurs

Folkhögskolans intresseorganisationer RIO och OFI har arbetat fram ett förslag om en kurs som på sikt skulle kunna ersätta Studiemotiverande folkhögskolekurs och Etableringskurs på folkhögskola.

Förslaget innebär en kurs som omfattar sex månader och berättiga till studiestartsstöd samt bibehållet aktivitetsstöd. Kursen behöver omfattas av reglerna för utbildningsplikten. Målet är att deltagarna efter kursen ska vara förberedda för att gå vidare till motsvarande gymnasiala studier på folkhögskola eller annan reguljär utbildning.

Innehållet i den nya kursen är tänkt vara förberedande där syftet är att deltagarna efter kursen omedelbart går vidare till studier motsvarande

gymnasienivå eller yrkesinriktade kurser men även direkt till arbete då förutsättningar finns. Kursplaner planeras motsvara de kursplaner som gäller för nuvarande Studiemotiverade folkhögskolekurs och Etableringskurs på folkhögskola. Viktigast är att ge deltagarna självförtroende, nyfikenhet och tillit till sin egen förmåga att utvecklas. Kursen ska utformas så att den anpassas till varje deltagares förutsättningar och behov så att den kan ta vara på folkhögskolans särart och det mervärde folkhögskolan bidrar med. Folkhögskolans erfarenheter av arbetet med grupper som står längst från arbetsmarknaden visar att kursen bör omfatta sex månader sammanhållna studier på heltid.

Studie- och yrkesförberedande folkhögskolekurs ska vara en reguljär kursform inom folkhögskolan och därmed i stort följa samma principer för rekrytering och urval som övriga folkhögskolekurser. Grundprincipen föreslås vara att deltagarna själva söker till kursen. Med tanke på målgruppen kan det dock för denna kurs finnas behov av ett aktivt uppsökande arbete i rekryteringen samt täta kontakter med Arbetsförmedlingen, kommunerna och andra som når målgruppen.

Förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen kompletteras med denna kursform och målgruppen för kursen anges i förordningen. Varje folkhögskolerektor intygar att deltagarna tillhör målgruppen. Även bestämmelserna kring utbildningsplikten kompletteras så att det tydligt framgår att denna kurs omfattas av utbildningsplikten.

För att det ska vara möjligt för målgruppen att starta på en Studie- och yrkesförberedande folkhögskolekurs på folkhögskolan och sedan gå vidare till en grund- eller gymnasieutbildning behövs ett särskilt studiestöd som inte inskränker på ordinarie studiestödsberättigade terminer. Nuvarande studiestartsstöd är avsett för i stort sett samma målgrupp som Studie- och yrkesförberedande folkhögskolekurs. Det omfattar arbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen eller de som deltagit i etableringsinsatser. Kravet är dock att den sökande ska ha varit arbetslös eller deltagit i arbetsmarknadspolitiska program sammanhängande minst sex månader och varit arbetslös i minst tolv månader. Dessa krav föreslås ses över vad gäller deltagare på Studie- och yrkesförberedande folkhögskolekurs.

Förordningen (2017:532) om studiestartsstöd kompletteras så att även Studie- och yrkesförberedande folkhögskolekurs berättigar till studiestartsstödet och målgruppen som är berättigad stödet under denna kurs vidgas något. På motsvarande sätt som kommunerna tilldelas en ram för antalet studiestartsstöd kan varje folkhögskola tilldelas en ram.

Ramarna bör fastställas av Folkbildningsrådet efter samråd med Arbetsförmedlingen. I nuvarande förordning ansöker varje enskild sökande om studiestartsstöd direkt från CSN. I ansökan ska följa ett intyg från kommunen om att den sökande tillhör målgruppen. Motsvarande ska gälla om studiestartsstödet avser en Studie- och yrkesförberedande folkhögskolekurs med den skillnaden att då lämnar ansvarig rektor för folkhögskolan intyg till CSN tillsammans med den sökande att den tillhör målgruppen.

Personer inom jobb- och utvecklingsgarantin har möjlighet att bibehålla aktivitetsstöd för reguljära studier. Motsvarande föreslås även gälla för deltagare på denna kurs.

Folkhögskolorna har visat sig ha en unik förmåga att nå och ge målgruppen långt från arbetsmarknaden nya vägar vidare till studier och arbete. Folkhögskolan ser detta som en viktig del i sitt folkbildande samhällsuppdrag. Förutsättningen är dock att denna verksamhet inte inskränker på folkhögskolans övriga verksamhet. Om kursen inrättas krävs en utökad ram av platser till folkhögskolan som reserveras för denna kursform. Det innebär att medel motsvarande de resurser som tidigare år avsatts till Studiemotiverande folkhögskolekurs och Etableringskurs på folkhögskola överförs till folkbildningsanslaget.

Platserna föreslås fördelas av Folkbildningsrådet på samma sätt som gäller övriga kursformer på folkhögskolan. Det innebär att varje enskild folkhögskola ansöker om att få kursplatser tilldelade och att Folkbildningsrådet sedan fördelar platser. Samråd sker med Arbetsförmedlingen utifrån bedömningen av behoven i folkhögskolans huvudsakliga upptagningsområde.